

Ailelere Yol Haritası

1 - Otizmden Kuşku Duyulması

En kısa zamanda bu kuşkunuzla ilgili olarak uzman görüşü almalısınız.

2 - Otizm Kuşkusuna Yönelik Doktor ve Sağlık Personeli Görüşü Alınması

Çocuğunuzun gelişimini takip eden doktoruna, aile hekimlerine, hemşirelere ve ebelere, çocuğunuzda fark ettiğiniz sorunları anlatabilirsiniz.

3 - Özürlü Sağlık Kurulu Raporu Çıkarılması

Çocuğunuz otizm tanısı alırsa, Özürlü Sağlık Kurulu Raporu almanız gerekir. Özürlü Sağlık Kurulu Raporu almak için, bünyesinde Özürlü Sağlık Kurulu bulunan bir hastaneye başvurmalısınız.

4 - Eğitimin Planlanması

Çocuğa otizm tanısı koyulduktan sonra eğitim programının planlanması yapılmalıdır. Otizmin tedavisi sürekli ve yoğun eğitimidir. Her çocuk gibi sizin çocuğunuzun da eğitime hakkı vardır.

Bu haktan yararlanmak için yakınınızdaki Rehberlik ve Araştırma Merkezine (RAM) başvurmalısınız. Burada çocuğunuzun eğitsel değerlendirme ve tanılması yapılır ve çocuğunuz için yıllık bir eğitsel plan hazırlanır. Çocuğunuzun gelişimi RAM tarafından düzenli olarak takip edilir ve eğitsel plan her yıl RAM tarafından yenilenir.

RAM'da hazırlanacak eğitsel planda çocuğunuzun hangi eğitim ortamında eğitim görmesinin uygun olacağına ilişkin görüş de belirtilir.

5 - Eğitim Ortamına Yerleştirme Yapılması

RAM'da hazırlanacak eğitsel plandaki görüş doğrultusunda İl ya da İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü bünyesindeki Özel Eğitim Hizmetleri Kurulu, otizmlili çocuğunuz için en uygun olan eğitim ortamına yerleştirme kararı verir. Yerleştirme seçenekleri şunlardır:

a - Kaynaştırma: özel eğitim gerektiren çocukların eğitimlerini normal gelişim gösteren çocukların devam ettiği resmî veya özel okullarda sürdürmeleridir. Özel eğitim gerektiren çocuk okul öncesi, ilkokul, ortaöğretim kurumlarında kaynaştırma eğitimi alabilir.

b - Özel Eğitim Sınıfı: Resmi ve özel okul bünyesinde özel eğitim gerektiren öğrenciler için açılan sınıflardır.

c - Otistik Çocuklar Eğitim Merkezi (OÇEM): Zorunlu öğrenim çağında olup normal ilköğretim programlarına devam edemeyecek özelliklerde olan otizmlili öğrenciler için resmî ve özel otistik çocuklar eğitim merkezleri (OÇEM) vardır.

d - Otistik Çocuklar İş Eğitim Merkezi: İlköğretimlerini tamamlayan, genel ve mesleki ortaöğretim programlarına devam edemeyecek durumda olan ve 21 yaşından gün almamış otizmlili bireyler otistik çocuklar iş eğitim merkezlerine devam edebilirler.

6 - Özel Eğitim Giderlerinin Karşlanması

Ülkemizde resmî eğitim kurumlarında verilen özel eğitim hizmetleri ücretsizdir ve devlet tarafından karşılanır. Ancak; özel, özel eğitim kurumlarında verilen özel eğitim hizmetleri ücrete tabidir. Bu ücretin belli bir bölümü de devlet tarafından karşılanır.

Çocuğunuzun bir özel, özel eğitim kurumundan; destek eğitim alabilmesi; ayrıca, bu hizmetin bedelinin devlet tarafından karşılanabilmesi için de RAM'a başvurmanız gerekir.

Bu öğrencilerin okula ulaşmaları Milli Eğitim Bakanlığı tarafından ücretsiz sağlanır.

7 - Diğer Önemli Hususlar

Çocuğunuzun yılda en az bir kez düzenli olarak doktor kontrolüne götürmeyi ihmal etmeyin.

İnternette ve çevrenizde buluna dernek ve vakıflardan otizm hakkında bilgi edinmeye devam edin. Otizmle ve özel eğitimle ilgili düzenlenen konferans, kongre ve sempozyum gibi bilimsel toplantıları takip edin. Bu toplantılarda otizmle ilgili bilgilerinizi artırebilirsiniz; ayrıca, öğretmenlerle, uzmanlarla ve diğer ailelerle tanışabilirsiniz.

Gölbaşı Rehberlik ve

Araştırma Merkezi

golbasiram.meb.k12.tr

0.312.485 06 44

OTİZM

Otizm, doğuştan gelen ya da yaşamın ilk üç yılında ortaya çıkan karmaşık bir gelişimsel bozukluktur. Otizmin, beynin yapısını ya da işleyişini etkileyen bazı sinir sistemi sorunlardan kaynaklandığı sanılmaktadır.

Otizme nelerin yol açtığı henüz bilinmiyor.

Otizmin anne-babadan kalıtım yoluyla geçmiş olabileceğinden kuşulanılmaktadır. Ancak, henüz otizmin geni bulunabilmiş değildir. Otizmin çevresel faktörlerle tetiklendiği düşünülmektedir.

Otizme her çeşit toplumda, ırkta ve ailede rastlanmaktadır. Otizmin çocuk yetiştirme özellikleriyle ya da ailenin ekonomik koşullarıyla ilişkisi yoktur.

Yalnız değilsiniz!

Otizm, günümüzde rastlanan en yaygın nörolojik bozukluktur ve her 150 çocuktan birini etkilediği kabul edilmektedir. Ayrıca, otizmin erkeklerdeki yaygınlığı, kızlardan üç-dört kat fazladır. Otizm tanısı alan çocukların çoğunda değişik derecelerde öğrenme güçlüğü ve zeka geriliği de görülmür.

Otizm terimi, zaman içinde yerini, otizm spektrum bozuklukları terimine bırakmıştır. Bu terim, Yaygın Gelişimsel Bozukluklarla eşanlamlıdır.

Otizm kapsamında beş ayrı kategori yer alır:

- ∴ Otizm (otistik bozukluk)
- ∴ Asperger sendromu
- ∴ Atipik otizm (başka türlü adlandırılmayan / yaygın gelişimsel bozukluk)
- ∴ Çocukluk dezentegratif bozukluğu
- ∴ Rett sendromu

Otizmin belirtileri nelerdir?

Otizm, üç alanda sorunlarla kendini gösterir. Bu alanlar ve bu alanların her birinde gözlenebilecek belirtiler aşağıda yer almaktadır.

A. Sosyal İlişkilerde Güçlük

1. Başkalarıyla göz teması kurmakta zorlanmak
2. Arkadaşlık ilişkileri geliştirememek
3. Pek çok şeyi başkalarıyla birlikte değil de kendi başına yapmayı yeğlemek
4. Çevredeki kişilerin yaptıklarıyla ilgilenmemek; onlar kendisiyle ilgilendiğinde ise kayıtsız kalmak

B. İletişim Zorlukları

1. Dil ve konuşma gelişiminde akranlarının gerisinde olmak ya da hiç konuşmamak
2. Başkalarıyla sohbet başlatmada ve sürdürmede zorlanmak
3. Bazı sözleri tekrar tekrar ve ilişkisiz zamanlarda söylemek
4. Çevresinde bulunan aynı yaşlardaki çocukları oynadığı oyunlara ilgi göstermemek

C. İlgi ve Davranış Takıntıları

1. Bazı sıra dışı konulara karşı aşırı ilgi duymak; örneğin, asansörlerin nasıl çalıştığı
2. Günlük yaşamdaki düzen değişikliklerine katlanamamak; örneğin, eşyaların yerinin değişmesi
3. Sıra dışı beden hareketleri yapmak; örneğin, sallanmak ya da çırpınmak
4. Bazı nesnelere sıra dışı hareketler yapmak; örneğin, nesnelere döndürmek ya da sıraya dizmek.

TANILAMA SÜRECİ

Otizmin tanısı nasıl ve kimler tarafından konur?

Tanı koyabilecek kişiler, yalnızca konunun uzmanı olan doktorlardır. Otizmlili çocukların dış görünüşleri diğer çocuklardan farklı değildir; ancak, davranışları farklıdır. Tanı, uzmanlar tarafından çocuğun gözlenmesi, gelişim testleri yapılması ve anne-babalara çocuğun gelişimi hakkında sorular sorulmasıyla konur. Otizmin tanısı 12 aylıktan itibaren konabilir. Erken yaşta tanı konması, bir an önce eğitimin başlaması açısından önemlidir.

Ülkemizde otizm tanısı koyabilecek uzmanlar çocuk ruh hastalıkları uzmanları ve çocuk nörologlarıdır.

TEDAVİ

Erken teşhis ve tedavi otistik çocukların tam potansiyellerine ulaşmalarına yardımcı olur. Tedavinin birincil hedefi çocuğun yükümlülüklerini yerine getirebilmesini sağlayan becerilerini geliştirmektir.

Otizm belirtileri ve davranışları farklı kombinasyonlarda olabilir ve yoğunlukları değişebilir. Ayrıca bireysel belirtiler ve davranışlar zamanla değişiklik de gösterebilir. Bu nedenlerden dolayı tedavi stratejileri bireysel ihtiyaçlar ve aile kaynaklarına göre düzenlenir. Otistik çocuklar genellikle çok iyi yapılandırılmış ve kendilerine özel tedavilere iyi reaksiyon verirler. En başarılı program ebeveynlere yardımcı olan ve çocuğun yaşamına iletişimsel, sosyal, davranışsal, uyum sağlayıcı ve eğitici yönler katar.

